

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

VIITE: STM068:00/2015

KUUROJEN LIITTO RY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN LINJAUKSISTA
ITSEHALLINTOALUEJAON PERUSTEIKSI

Kuurojen Liitto ry edustaa maamme viittomakielisiä ja kuuroja – nämä henkilön identiteettiin liittyvät nimitykset ovat rinnakkaisia ja osittain päällekkäisiä. Liitto ei tässä vaiheessa ota kantaa sosiaali- ja terveyspalveluiden uusiin rakenteisiin tai rahoitukseen, mutta pidämme hyvänä sitä, että kielelliset oikeudet on lyhyesti mainittu lausuntopyyntöä aineistossa. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että aineistossa ei ole viitattu perustuslain 17 §:ään.

Keväällä 2015 voimaan tullut uusi **viittomakielilaki** (359/2015) toteuttaa PL 17 § 3 mom. kehotusta turvata myös viittomakieltä käyttävien kielelliset oikeudet, mutta se on luonteeltaan suppea yleislaki. Lailla ei luotu uusia oikeuksia. Sen 4 § *Viittomakieltä käyttävien kielelliset oikeudet* viittaa olemassa olevaan lainsäädäntöön, josta erityisesti viittaukset sosiaalihuollon asiakaslakiin ja potilaslakiin ovat osoittautuneet ongelmallisiksi viittomakieltä käyttävien kannalta. Maininnat tulkittamisen käytöstä *mahdollisuuksien mukaan* eivät tosiasiallisesti edistä kielellisten oikeuksien toteutumista. Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta puolestaan on toissijainen eikä tuo ongelmaan yksiselitteistä ratkaisua – etenkin, kun osa hallinnonalan palveluista on suunnattu sellaisille haavoittuville ryhmille, jotka eivät tulkkauksesta hyödy (vanhukset, muistisairaat, mielenterveyspotilaat jne.). Nämä ryhmät tarvitsevat palveluja suoraan omalla kielellään. Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonala koskevat kehittämistarpeet on mainittu selkeästi myös Viittomakielilakia valmistelleen työryhmän mietinnössä (42/2014).

Kyseinen noidankehä on mielestämme ongelmallinen perustuslain 17 § 3 mom. näkökulmasta. Kokonaisuus on nähdäksemme ratkaistavissa siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen yhteydessä huomioidaan sekä viittomakielilain tarkoitus että pian ratifioitava **YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista** ja määritellään velvoite järjestää omakielisiä palveluja viittomakieltä käyttäville. Samanaikaisesti tulee siis huolehtia siitä, että palvelut myös muilta osin ovat yhdenvertaisesti saavutettavia myös kuurouden kannalta. On ilmeistä, että tällaisten erityistä osaamista vaativien palvelujen järjestäminen keskitetysti olisi kustannustehokkain tapa toimia.

Markku Jokinen
Toiminnanjohtaja